

A nyári időjárás csak erdővédelmi vonatkozásban hozott lényeges hátrányt. A károsítók elszaporodása és az ellenük való védekezés jelentős költségeket okozott. Vadgazdálkodás tekintetében a dús legelők terített asztalt szolgáltatottak. A vadkár így nem is érte el az előző évi mértéket.

Néhány csemetekertben a jégverés okozott tetemes kárt. Ez azonban országosan a szokásosnál nem okozott nagyobb zavart.

Dr. Papp László

IRODALMI SZEMLE

Értékes rönkök megóvása a tárolási károktól. A nyári időszakban történő hosszas tárolás a lombos rönkökben nagy értékvesztést okozhat. Különösen károsodás következhet be a nagyértékű furnér- és lemeZRönköknél. A Canadiana Forest Industries 1969. évi júniusi száma M. Y. Cech cikkében azokról a kísérletekről számol be, melyek az ottawai Forest Products Laboratory munkatársai fehér nyír rönkök hosszas tárolás alatti értékvesztéseinek vizsgálatával kapcsolatban végeztek.

A vizsgálat során februárban 20 törzset döntöttek. A törzseket 4 lábás (121 cm) darabokra hosszolták, majd az így nyert rönköket 4, a napsütésnek egyformán kitett máglyába rakták. A rönköket kéregbe hagyták. A víztartalom 76—79% között változott. Az első máglyát a március 30-tól november 13-ig tartó vizsgálati idő alatt folyamatosan vízzel permetezték. A második máglyában levő rönkök bütüit fehér ólomfesték és főzött lenolaj pasztaszzerű keverékével kenték be, a harmadik máglya rönkjeinek mindkét bütüjét fémlemezekkel látták el, a negyedik máglya kontrollként szolgált. Az 50 hetes vizsgálati idő végén valamennyi rönkből furnért készítettek.

Az értékelésnél a kontroll rönkök furnérjainál komoly mértékű világos és sötét elszíneződéseket tapasztaltak 24 inch (61 cm) mélységben, a bütükön pedig gyűrűs elválásokat észleltek 4 inch (10,16 cm) mélységben. Természetesen ez a furnér minőségében komoly értékcsökkenést jelentett. Az elszíneződések kémiai eredetűek és gombafertőzésből eredők voltak.

A vízzel permetezett rönköknél gyűrűs elválás vagy korhadás nem fordulhat elő. Némi világos elszíneződés mutatkozott, de nem volt jelentős, mert legfeljebb 3 inch (7,62 cm) mélységig hatolt be. A víztartalom az első 20 hétig 77—89%-ra nőtt, azután az 50. hét végéig fokozatosan csökkent.

A bütülemezekkel ellátott máglya anyagából készült furnéron a kontroll darabokhoz képest javulást tapasztaltak. Csekély korhadás volt tapasztalható, az elszíneződés azonban jelentős volt. A világos elszíneződés a felület 75%-án, a sötét elszíneződés 25%-on volt tapasztalható. A víztartalom veszteség a kontroll darabokhoz volt hasonló.

A festék keverékkel kezelt rönkökből készült furnér jó minőségű volt. Gyűrűs elválást, korhadást, vagy sötét elszíneződést nem tapasztaltak. Világos elszíneződés 15%-os felületen mutatkozott, de ez alig volt látható és csak 2 inch (5 cm)-re hatolt be. A víztartalom az első 22 hét alatt 77%-ról 64%-ra csökkent, azután ugyanazon a szinten maradt.

A tanulmány azt a következtetést vonja le, hogy ahol arra mód van és kifizetődő, a vízpermetezést érdemes alkalmazni. A permetezett rönkökön a vizsgálat során meghatározatlan mikroorganizmusok jelenlétét észlelték, melyek a rönk bütüjén nyálkás réteget termeltek. Feltételezték, hogy ezek a festékréteghez hasonlóan, olyan hatást váltanak ki, mely az oxigén-szint minimumra csökkentését eredményezi, s így a korhasztó és elszíneződést okozó gombák vegetációját gátolja.

Ahol azonban vízpermetezés nem lehetséges, vagy nem gazdaságos, ott a festék-keverékes kezelés feltétlenül ajánlható.

A tanulmány a szijjács kémiai elszíneződése ellen — ami egyes szijjács alkotóelemek oxidációjának eredménye — oxálsavas kezelést tart lehetségesnek, a korhadás ellen pedig zöld penészgombával (*Trichoderma viride*) való beoltás adhat eredményt. Hazai viszonylatban a festékbevonásos eljárás furnér- és lemeZRönköknél történő alkalmazása — mivel azt közvetlen a vágás után és száradás előtt kell elvégezni — igen fontos erdőgazdasági feladat lenne, mert a népgazdaság számára rendkívül nagy megtermelt értéket mentene meg.

(Ref.: Kassai J.)

Az 'I—214' és 'I—488' nemesnyár klónok érzékenysége a *Saperda carcharias* L. (Coleoptera Cerambycidae) támadásával szemben. (Arru, G. — Lapietra, G. A *Cellulosa e Carta* 1969 3.) Az 'I—214' klónt általában érzékenyebbnak tartják a nagy nyárfacincér fertőzésével szemben, mint az 'I—488' klónt. A szerzők kutatásának célját ennek a feltevésnek bebizonyítása képezte. Megfigyeléseiket egy kiültetéstől számított 7 éves nyárültvényben végezték. Ebben a nyárfiatalosban a kiválasztott területen mindkét klónból 120 fát részletesen megvizsgáltak, hogy a rajtuk található rágásnyomok alapján a rovartámadással szembeni érzékenységüket összehasonlíthassák. A felvételi adatokat statisztikai analízis alapján értékelték. Az alábbi eredményeket kapták: 1. A rovartámadások középértéke a két klónon szignifikáns különbséget nem mutat. 2. A nagy nyárfacincér által az 'I—488' klón parcellájában okozott kártétel az 'I—214' klón parcellájához közelebb eső részekben jelentősen magasabb. Ezekből szerzők arra következtetnek, hogy ellentétben az általános felfogással az 'I—214' klón nem érzékenyebb a nagy nyárfacincér támadásával szemben, mint az 'I—488' klón.

Saját megfigyeléseink is azt igazolják, hogy a Magyarországon gazdaságilag alkalmazott nemesnyár klónok érzékenysége a nagy nyárfacincér fellépésével szemben általában egyforma. (Ref.: Dr. Szontaghi P.)

A papíripar fejlesztése nem valósítható meg kizárólag a lombosfa felhasználásával — állapította meg Dr. Lengyel Pál, a Papíripari Vállalat Kutató és Fejlesztő Intézetének tudományos osztályvezetője az ERTI 1968 évi tudományos ülészekén „a hazai fenyőfélék papíripari felhasználása” címen tartott és a *Papíripar* ez évi 3. számában közzé tett előadásában. Mind a cellulóz, mind a legtöbb papírfajta gyártásában a fenyőfélék kedvezőbb rosthosszúságuk és kedvezőbb kémiai összetételük alapján az ipar termelési kapacitásának jobb kihasználását biztosítják. A rövid rostú lombosfából előállított cellulóz lényegesen nehezebben víztelenedik, ami a papírgép víztelelítő és szárító szakaszában nehézséget okoz. Sebessége várható további növekedésével ez a körülmény még súlyosabban jelentkezni fog. A jelenlegi viszonyok között a savas biszulfitos eljárással történő cellulózyártásban a hazai fenyőfélék közül csak a lucfenyő jöhet számításba. A papíripar egy szulfátcellulózyártás létesítését tervezi. Ezzel az eljárással ugyanis a nyersanyagok szélesebb skálája dolgozható fel és lehetővé válna a hazai fenyőfélék — jórészt erdei- és feketefenyő — együttes felhasználása, a papíriparban a nyersanyag adottságok következtében fennálló kedvezőtlen rostarány javítása. Az új kombinátot tehát úgy kell megtervezni, hogy a nyárfán kívül fenyőfából is gyártson cellulózt. Ezt indokolja az is, hogy 1980 körül évi 100 ezer m³ 10 cm-nél vastagabb hazai fenyőfa áll majd a papíripar rendelkezésére.

(Ref.: Kolossváryné)

Hogyan történik az erdőnevelés tervezése és nyilvántartása?

(S. Schegel: Wie erfolgen die Planung und der Nachweis der Waldpflege? Die Sozialistische Forstwirtschaft 10, 1969.) A szerző az erdő nevelését három csoportra javasolja osztani: erdősítések ápolása, fiatalosok nevelése, középkorú faállományok nevelése. Ezen belül további öt ápolási-nevelési módot különböztet meg, mivel az elmúlt években a tervezés és a

nyilvántartás az egységes rendszer hiánya miatt sok gonddal járt.

1. Az erdősítések ápolását (Kulturpflege) két részre bontja:

a) Újulat, telepítés ápolása: mechanikai, vegyi és biológiai beavatkozás a csemekék növekedése érdekében. Ez megfelel nálunk az erdősítések ápolásának.

b) Erdősítések ápolása: a fácskák növekedésének elősegítése, a növtér és elegyarányszabályozás kezdete. Ide tartozik nálunk a befejezett erdősítések ápolása és a felszabadító tisztítás.

2. A fiatalosok nevelését (Jungbestandspflege) szintén két részre osztja:

a) Fiatalosok tisztítása: növtér és elegyarány szabályozás, figyelemmel az optimális körülmények megteremtésére, az állomány biztonságára.

b) Rudaserdők gyéritése: a cél az elsőhöz hasonló. Nálunk a törzskiválasztó gyéritések tartoznak ide. A kikerülő faanyag értéke már felülmúlja a költségráfordítást.

3. A középkorú faállományok nevelését egy csoportba foglalja: faállományok nevelése, minden további ápolás egészen a véghasználatig.

A fiatalosok második nevelővágás-csoportja és a középkorú faállományok nevelése tartozik a gyéritésekhez.

Az egyes szakkifejezések fordítása nem szó szerint, hanem a helyes értelmezés miatt kisebb módosításokkal történt.

A tanulmányból kiténik, hogy a német erdőnevelés fejlesztése szintén napirenden van. A gazdaságossági problémák megoldása és helyes megítélése még nem egyér-

telmü. A lucfenyvesek tisztítását például, ha az karácsonyfa nyeres célját is szolgálja, külön nem finanszírozzák. Ezek az okok vezettek oda, hogy az egyes nevelővágásokat a koron kívül a faállomány mérete szerint is osztályozzák, az elmúlt évben már ismertetett ERTI javaslatához hasonlóan.

A német elgondolás hasonlít az érvényben levő magyar erdőnevelési utasításban szereplő fejlődési szakaszok szerinti beosztáshoz is. Az erdőnevelés fejlesztése nálunk gyors ütemben halad. A gazdaságosság növelése elsőrendű feladatunk. Ez irányú munkánk tervezéséhez is hasznos gondolatokat nyújt az ismertetett tanulmány. (Ref.: *Dr. Solymos R.*)

A 2, 4, 5—T (Tormona) nem okoz veszélyt. A Német Szövetségi Köztársaságban a 2, 4, 5—T alapanyagú növényirtószerek káros hatásától nem kell tartani. Ezt *Ertl József* szövetségi élelmiszerügyi miniszter által *Strohayr Alajos* SPD képviselőnek adott írásbeli válasza állítja. A képviselőnek az amerikai kormányzat korlátozó intézkedéseire vonatkozó utalása — Erti közlése szerint — olyan okokra és feltevésekre vonatkozik, melyek a Szövetségi Köztársaságban nem állanak fenn. Ennek ellenére a Szövetségi Köztársaság óvatossági okokból egy idő óta a 2, 4, 5—T-vel pótlólagos vizsgálatokat és kísérleteket vezetett be. Ezek eredményétől függ majd, hogy a 2, 4, 5—T-re vonatkozóan szükség van-e a már érvényben levő növényvédelmi törvény és a növényvédelem legnagyobb mennyiségére vonatkozó előírásoknak még pótlólagos kiegészítésére. (Allg. Forstzeitschrift 1970. 35. Ref. *dr. Vlaszaty Ö.*)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Egyesületünk meghívására *A. Djurovna*, a bolgár Erdészeti Egyesület főtitkárának vezetésével három tagú küldöttség tanulmányozta hazai nyárfa telepítéseinket. A tanulmányút során megtekintették a Kecskemét környéki nyárfa telepítéseket, az ERTI sárvári kísérleti állomásának munkáját tanulmányozták, majd látogatást tettek a Mohácsi Farostlemezgyárban. Az Egyesület helyiségében tiszteletükre adott fogadás keretében *Dr. Keresztes Béla* alelnök vezetésével értékelő megbeszélést tartottak.

*

E. Forsstrom egyetemi tanár, a svéd erdészeti főigazgató vezetésével 30 fiatal erdészeti szakember tanulmányozta az IBUSZ szervezésben, Egyesületünk közreműködésével hazánk fásítási eredményeit. Ennek kapcsán megtekintették a Balaton-környéki fásításokat, a veszprémi kopárfásításokat, látogatást tettek a sárvári ERTI kísérleti állomáson, megismerkedtek a kámoni Arborétummal, majd Sopronban tettek látogatást az Erdészeti és Faipari Egyetemen.

*

Az erdei vasutak szakosztálya budapesti ülésén *Békefy Mihály* és *Bajcsay Endre* adtak ismertetést az erdei vasutak légfűtési gyakorlati megoldásaira. A Gyöngyösön tartott ülésen *Farkas Ferenc* és

Bajcsay Endre ismertették a Gyöngyös—Mátrafüreden át a Mátrába vezető közlekedési főút korszerűsítését és az ezzel kapcsolatos mátrafüredi erdeivasút átépítését. A bejárást ünnepélyes üzembehelyezés követte.

*

Az erdészeti gazdaságtani szakosztály *Halász Aladár* elnökletével ülést tartott, s ezen a IV. ötéves terv gazdasági szabályozó rendszerének fagazdasági tervezetét vitatták meg.

*

A faanyagvédelmi és mikológiai szakosztály rendezvényein *Dr. Konecsni István* „Gombaegyetesek az évszak és az élettér függvényében”, *Kiss Frigyes* „A buda-környéki parkerdők”, *Babos Lórántné*, *Dr. Uray Ákos* és *Vámosy Ákos* „A gyűjtött gombák tudományos feldolgozása, módszertani ismeretek” címen tartottak előadást. A szakosztály gombakémiai tudományos ülésszakot szervezett a Magyar Gyógyszerészeti Társaság gyógynövény szakosztályával közös rendezésben és Szekszárdon „HOLLÓS LÁSZLÓ” emlékülést és koszorúzási ünnepséget rendezett. Az emlékbeszédet *Dr. Alodiatorisz Irma* tartotta „Hollós lászló élete és működése a tudománytörténész szemével” címmel.